

Szerkesztési iroda:
Nagybecskerek Zápolya-
utca 1. hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1. hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 28 K
Félévre — — — 14 K
Negyedévre — — 7 K
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hir-
::: detési irodák. :::

Megjelenik vasár- és
ünneppnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órákor

Nagybecskerek, 1916.

XLV. évfolyam, 241. szám.

Péntek, október 20.

LEGUJABB.

— Saját tudósítónk cenzurázott telefonjelentésel. —

***

A román hadvezetőség Románia egyrészét feladja.

**

A román hadügyminiszterium közleménye. — Új általános
orosz offenzíva. — Heves viták az angol alsóházban. —

A magyar és osztrák monitorok bravurja.

***

— A mai nap hírel. —

A román hadügyminisz- terium a helyzetről.

Budapest, okt. 20. Bernből sür-
gönyzik: A Lokalanzeigernek jelentik
Stockholmból:

A román hadügyminiszterium sajtó-
osztálya a következő közleményt adta ki
a harctéri helyzetről:

— Több száz kilométeres fronton
a német, osztrák és magyar offenzíva
hevessege növekedett és úgy terjedelembre,
mint erejére nézve az 1915-iki lengyel-
országi offenzívához hasonlít. A hadi
helyzet ebben a pillanatban román kö-
rökben még nem tekinthető át egészen
s csak néhány nap múlva lehet majd
megítélni, hogy a németek eltudják-e
érni nagyszabású céljait, vagy meg-
lehet-e őket állítani? A lakosságot állan-
dóan az igazságnak megfelelően fogják
tájékoztatni a helyzetről s a helyzet
szépitését meg sem kísérik.

Jelenleg a harcok középpontja a
három országhatár határán van, ahol
Magyarország, Bukovina és Románia
határa érintkezik. A németeknek célja,
hogy megszakítsák itt az érintkezést az
orosok és románok között, ami eldön-
tené a hadjárat sorsát.

A román hadvezetőség úgy határo-
zott, hogy a bukarest—csernoviczi vas-
utvonal mentén fogják az ellenállást ki-
fejteni, mert a hegyes terep lehetlenné
teszi a románoknak az utánpótlást. En-
nek következtében az ország északi ré-
szében a románföld egy darabját föl kell
áldozni. Az orosz hadvezetőség meg-
ígérte nekünk, hogy Volhyniában, Bu-
kovinában, Lucktól egészen a Kárpátokig
tehermentesítő offenzívát kezd. Bruszilov
a legnagyobb erőfeszítéseket hajlandó
megtenni, hogy Kovel felé előrenyomul-
jon, Sesarbacev pedig Halics felé akar
előretörni. Reméljük, ilyen módon az
ellenség kénytelen lesz Erdélyben levő
csapatainak egy részét, amelyet tízenhat
hadosztályra becsülünk, eivonni.

Budapest, okt. 20. Az Est a
román hadügyminiszterium közleménye
kapcsán jól informált helyről a követke-
zőket jelenti:

A román visszavonulással kapcso-
latban a román hadügyminiszterium
szenzációs kommunikéje azt jelenti, hogy
a román hadvezetőség a magyar, osztrák
és német hadsereg feltartóztatlan nyo-
mása alatt Moldova és Oláhország nagy
területét föladja.

A megjelölt Czernovitz—bukaresti
vonal Szucsavánál lép román területre,
Tofani és Szereth nyugati partján érinti
Buzcut, Ploestit s így halad Bukarest felé.

Amaz egész terület, mely az er-
délyi határral párhuzamosan ötven kilo-
méterre benyulik Romániába, román te-
rületet érint és a termékeny földön ki-
sérli meg a román hadsereg az ellent-
állást.

Monitoraink bravurja az Aldunán.

Budapest, okt. 20. Genfből sür-
gönyzik: A Republicain jelenti:

Osztrák és magyar monitorok sike-
rült manővert hajtottak végre a Dunán.
A monitorok megtámadták a román par-
tokat, négy román ágyut elvettek s az-
után visszavonultak.

Az oroszok újabb általános offenzívát kezdtek.

Budapest, okt. 20. A Daily Te-
legraph jelenti:

Hir szerint Bruszilov tábornok se-
regei általános támadást kezdtek. Kale-
din hadserege Vladimir-Volinszkij és
Sokal—Lemberg ellen indít offenzívát.

Elsüllyesztett negy Cunard-gőzös.

Budapest, okt. 20. Rotterdamból
sürgönyzik:

Az „Alaulla” 13,405 tonnás Cunard-
gőzöst torpedólovással elsüllyesztették.

Százhatvanhárom főnyi legénységet és
száznyolcvan utast megmentettek.

Burlán a királynál.

Budapest, október 20. Bécsből
sürgönyzik:

A király ma külön kihallgatáson
fogadta Burián báró külügyminisztert.

A német külügyi államtitkár a főhadiszálláson.

Budapest, okt. 20. Berlinből sür-
gönyzik:

Jagow külügyi államtitkár, aki a
magyar főhadiszálláson volt, ma onnan
visszaérkezett Berlinbe.

Anglia és Románia.

Budapest, okt. 20. Londonból
sürgönyzik: A Reutter-ügynökség jelenti:

Az angol alsóházban Bonar Law
a következő kijelentést tette Romániára
vonatkozólag:

— Románia helyzete egy idő óta
gondos megfontolások tárgya. Ezen ügy-
ben minden, ami lehetséges, meg fog
történni.

Heves viták az angol alsóházban.

Budapest, okt. 20. Rotterdamból
sürgönyzik:

Ideérkezett londoni jelentések sze-
rint, az angol alsóházban Redmond
követelte, hogy a kormány szüntesse meg
Írországban a hadiállapotot s nevezzen
ki olyan főparancsnokot, aki semmi ösz-
szefüggésben nincs az Írországban most
lejátszódó eseményekkel.

Duke írországi államtitkár vissza-
utasította Redmond követeléseit.

Lloyd George beismerte, hogy a
hadügyminiszterium elleni panaszok ala-
posak. A hadügyi hivatal ostobasága
hihetlen s már a gonoszsággal volt ha-
táros. Megdöbbenéssel mondhatom, hogy
egyik-másik személyiségnek az volt a
szándéka, hogy a sorozások eredményét
megrontsa. Nemzeti érzések és lelkesé-
dés már megszűnt.

Utána Doblin beszélt s szenvedé-
lyes hangon támadta Asquith-t kérdezve,
bolondok voltunk-e, amikor ujoncokat
toboroztunk.

A görögországi helyzet.

Budapest, okt. 20. Athénből sür-
gönyzik:

Mint a „Phoss” jelenti, a görög ka-
marát november elsejére egybehívják.

Erdély fölszabadulása.

— okt. 20.

Nem sokkal több egy hónapjánál, hogy a balkáni szemétdombon diadalmaskodott a butaság és az árulás. Romániát, melyet mellénk rendelt a sors, ellenünk ferditotta gyenge itéletű királyának kapzsisága és romlott erkölcsű politikusainak aljassága. Egy éjszakán át megtörtént az árulás s már a következő órában határőrző magyar esendőroket gyilkoltak az oláh katonák. Akik értettek a dologhoz, azokat az elvetemültségnek e szörnyű példája mellett nem kevésbé meglepte a tehetetlen mohóságuk az a türelmetlensége, melylyel a züllött királyság reánk vetette magát, arra sem várva, hogy seregeit csatarendbe szedje. Az emlékezetes bukaresti koronatanács nem számolt semmivel: sem azzal, hogy a világ törhetetlen nagyhatalmai azok, melyekkel csorba spédjét összemérni akarja, sem, hogy a román hadsereg készültségében semmiféle energikus megmozdulásra nem alkalmas, sem pedig, hogy a legjobb esetben is csupán az a szerep várhat rája, hogy ott kullogjon az orosz hadsereg nyomában s ennek mozdulataihoz igazodjék.

Ennek a koronatanácsnak, ugy látszik, még erősen a fejében dolgozott mind az az ital, amit a király estélyén elfogyasztottak s a hályogos szemek előtt csalán megnövekedett méretekben tündökölt a kis ország ereje, fontosságának tudata s az oláh dicsőség, melynek napját Erdély bércsein látták feltünedezni. Egyszerre nagyon fontosnak találták magukat a világok mérközésében s minden idők örök mulattatására külön oláh célokot láttak meg és tütek ki Európa leszámolásában. Ha volt valaha árulás, melyet a kapzsiságnak benne rejlő magja fojtott meg: ez az!

Szalad már az oláh, nyomában a mi győztes seregünk s ezek mögött Erdély lakói, kik visszatérnek elhagyott tűzhelyeikhez. A mérges álm elvonulóban, oszlanak a felhők, mik a magyar égre borultak. Órák kérdése már csak, hogy ellenséges láb ne tőborja a mi földünket s elmondhassuk: a háború nyomorúságából kivettük ismét részünket, de elviseltük az igaz ember nyugalmaival. A támadás, melyet nem vártunk, sebet vágott rajtunk. De visszanyerve hideg önuralmunkat, megsemmisítő erővel fordultunk az orvtámadó ellen. Kivertük innen s most zuhog rajta a csapás, míg csak miénk nem lesz a teljes bizonyosság, hogy ez az ország, ez az elaljasult nép többé soha, semmiféle árulásra nem lesz képes.

HIREK.

— **Hivatalos jelentések október hó 19-ikéről.** A miniszterelnökség sajtóosztályától a következő hivatalos jelentéseket kaptuk a harc-téri eseményekről:

Höfer jelentései:

Keleti harc-tér:

Károly főherceg arcvonala: Az erdélyrészi délkeleti és keleti határon a harcok tovább folynak.

Lipót bajor herceg arcvonala: Zborowtól délre előőrseinknek sikeres vállalkozásai voltak. Terstyánszky vezérezredes hadseregénél orosz testőrsztagok előretöréseit visszavertük és a Stochod felső folyásánál néhány ellenséges árkot foglaltunk el.

Olasz harc-tér:

A Pasubio területén a harcok fokozott elkeseredéssel ujtultak meg. Az alpinikkal meg-erősített Liguria-dandár a csucstól északra megtámadta állásainkat. Helyenkint sikerült az

ellenségnek legelső vonalainkba behatolni, az első és harmadik számú derék tiroli császár-vadászrezdek azonban valamennyi állást visszafoglalták. Elfogtak egy zászlóaljparancsnokot, 10 más tisztet és 153 főnyi legénységet és két gépfegyvert zsákmányoltak. Az olaszok újabb támadását visszavertük. A Roite-hegyhát előtt gyülekező erős ellenséges osztagokat tüzérségi tüzünk lefogta. Az arcvonal egyéb részén helyenkint ágyuharc folyt. Repülőink bombázták Salzanot és Castagnaviczát.

Délkeleti harc-tér:

Albániából nincs jelenteni való.

A német nagyfőhadiszállás jelentései:

Nyugati harc-tér:

Rupprecht trónörökös hadserege: A Sommetől északra tegnap újra sikeres nagy harcnapunk volt. Le Sars és Morval között nehéz küzdelemben meg-hiusítottuk az angolok újabb áttörési kísérletét. Támadásaik, amelyeket itt pirkadástól egész délig folytattak szívósan védelmezett, közel-harcban megtartott vagy ellentámadással visszazszerzett állásaink ellen, részben már jól irányzott tüzérségi tüzünkben meg-hiusultak. Az angoloknak Haucourt L'Abbeytől és Guedecourtól északra, a franciáknak Sailyban, Biaches és La Maisonette között, a Somme déli partján esti támadással elért jelentéktelen tényeresége a szenvedett súlyos veszteségekkel nem ér fel.

Keleti harc-tér:

Lipót bajor herceg hadserege: Sindaw-kától északra, a Stochod nyugati partján elfoglaltunk ellenséges árkokat, Bubouwnál pedig orosz testőrsztagok támadását vertük vissza az ellenség nagy veszteségei mellett. Károly főherceg hadserege: A román határon át-vezető szorosoknál sikeres harcok folynak.

Balkán harc-tér:

Mackensen hadserege: A Macedóniai arcvonal:

A Cserna mentén harcok fejlődtek. —

Ludendorff.

— **A felsőmuzslyai lecsapoló-társulat köréből.** A m. kir. földmívelési miniszter dr. Laczkovich Gyula jogügyi tanácsos, a felsőmuzslyai lecsapoló-társulat miniszteri biztosa mellé alakított véleményező bizottság tagjává Juhász Péter felsőmuzslyai községi bírót és birtokost kinevezte.

— **Adomány.** Jankó Ágoston alispán ki-tüntetése alkalmából létesítendő gyermekvédelmi alapra a rendőrség útján újabban a következők adakoztak: Mateics Gyula és Olga 50 K, Strasser és König cég 200 K, Deutsch Zsigmond 100 K, Deutsch Emil 50 K. További adományokat elfogad és hirlapilag nyugtáz a rendőrkapitányság.

— **Kivételi engedély-kérelmek szerkesztése.** A kivételi engedélyek iránt való kérelmek benyújtására rendszeresített és a kereskedelmi és iparkamaráknál beszerezhető öt úrlapból álló hivatalos nyomtatványok felhasználásával a pénzügyminiszteriumhoz előterjesztett kérvények jelentékeny része az előírások figyelmen kívül hagyása mellett szerkesztetik, úgy, hogy a kérvényeket újabb benyújtás végett a folyamodóknak vissza kell adni, ami természetesen jelentékeny idővesztéssel jár s a ki-tüztött cél eérését meg-hiusítja. A temesvári kereskedelmi és iparkamara ezért újból is nyomtatékosan figyelmezteti az érdekeltséget, hogy a szóban levő úrlapok kitöltésénél az úrlap negyedik lapjának hátlapján levő utasításokat saját jól felfogott érdekében alapos tanulmány tárgyává tegye és teljesen ezen utasításoknak megfelelőleg járjon el.

— **Szilvaközpont.** — **Az aszaltszilva és a szilvaiz maximális ára.** A hivatalos lap mai száma közli a kormányrendeletet, amely az aszaltszilvának és a szilvaiznek forgalombahozatalára „Szilvaközpontot” létesít. A ren-delet egyben az aszaltszilvát és szilvaizt zár alá helyezi s azokat csak a szilvaközpont útján lehet eladni. Megállapítja továbbá a ren-delet az aszaltszilva és a szilvaiz legmagasabb árát, amely száz kilogramm tiszta súlyban a következő: A magyar szent korona országainak

területéről származó aszaltszilva ára méter-mázsánként 160 K, más származású aszaltszilva 230 K; a magyar szent korona országainak területéről származó szilvaiz 180 K, más származású szilvaiz 230 K. A nagykereskedő a kiskereskedő részére történő eladásnál ezekhez az árakhoz a tényleg kifizetett fuvardíjon felül métermázsánként 7 koronát, a kiskereskedő a közvetlen elárulásnál pedig ahhoz az árhoz, amelyen az árut a nagykereskedőtől vette, métermázsánként 25 koronát számíthat hozzá. A rendelet kihirdetése napján lép életbe.

— **Kenderzsineg beszolgáltatása.** Akinek több mint egy kiló 1—2 milliméter vastag kenderzsineg készlete van, azt köteles katonai célra a városgazdai hivatalnál beszolgáltatni. Huszonöt kilónál több zsineg a fél által a kecskeméti cs. és kir. katonai parancsnokság-koz, költségek felszámításával elküldhető. Ipa-rosok üzemi ipari cikkek előállítására készletük felét megtarthatják. A beszolgáltatott zsinegért a térítést, maximált árban, fenti ka-tonai parancsnokság fizeti.

— **A katonai cigányzenekar hangversenye.** Szombaton este 8 órától 12 óráig a Kaszinó-vendéglőben a katonatisztek és katonai tisztviselők, valamint hozzátartozóik részére a 12. gy. e. cigányzenekara hangversenyt ad.

— **Erdélyi menekültek közbeszithetetlen levelei.** (Folytatás.) Brassó megye felvidéki járásából: Jámbor János, Jámbor Andrásné (Bareza-ujfalu), Richter Katalin (Höltövény), Plajer András (Vidombák). — Nagyküküllő vármegyéből: Wonner Katalin (Morgonda), Salmen Ida (Nagysink), Christiani Katalin (Homoród), Hand-lósz Gyula (Erzsébetváros), Ferencz Gyula (Olt-hévíz), Hügel Anna (Segesvár), Danciu Mária (Kóhalom?), Roth Arnold (Segesvár), Gónea Jánosné (Hosszufalu). — Brassó városból: Rác Márton, Rheindt N., Oláh Jánosné Mar-git, Ferencz Istvánné, Bergel Adolf, Dima Éva, dr. Fischer Béla. — Nagyszebenből: Jaida Lujza. — Mint tegnapi számunkban is jelez-tük már, ezen levelek a vármegyeház első emeleti 1. számú nagytermében vehetők át.

— **Adomány.** Az alispánnak átadott 11000 koronás gyermekvédelmi adományról szóló ki-mutatásból kimaradt a vármegyeyi Központi Hitelszövetkezet 50 koronás adománya, ame-lyet pótlólag most itt közlünk.

— **Meteor az időről.** Meteor legújabbban a következőket jelenti az időjárásról:

Október változási napja a bolygók részé-ről: 23 enyhe, száraz, derült; 25 száraz, de-rült; 26 változó, csapadékos vagy szeles; 29 szeles, esetleg viharos, hűvös, csapadékos; 31 csapadékos. November változási napjai: 2 változó, részben csapadékos; 8 hűvös, eset-leg hideg, szeles, esetleg viharos vagy csapa-dékos jelleggel, mely hó is lehet; 9 hideg vagy hűvös; 15 hideg, viharos, csapadékos, hó is lehet; 16 hideg; 17 változó; 22 enyhült, szá-raz; 24 enyhült, száraz, derült; 25 csapadé-kos; 27 erősen csapadékos jelleggel a bolygók állásai szerint, melyeken a napfoltok viselke-dése változthat.

— **Befogegélyezés, balesetbiztosítás** cím-mel egy kis tanulmány jelent meg, amely az 1907: XIX. törvénycikknek főleg a munkáso-kat érdeklő főbb rendelkezéseit magyarázza. A szociális biztosításnak ez a törvénye széles köröket érint és ezért mindenképpen hasznos, ha a törvény kusza és sokszor értelmetlen rendelkezéseit világos és egyszerű magyará-zattal bocsátják az érdekeltek használatára. A tanulmányt Weltner Jakab írta. Megjelent a Népszava könyvkereskedésében Budapest, VII., Erzsébet-körut 35. Ára 24 fillér.

— **A Városi Mozi**ban tegnap két kitünő dráma került színre: Az egyik „A művészér”, amely a művészeletheől vett érdekes és hatá-sos történetet mutatott be, a másik „Gordon Bell” egy pénzhamisító története. Mindkettő remek főlvételekben gazdag s kiváló művészet-tel megjátszott filmdráma, amelyeket nagy tet-széssel fogadott a közönség.

Holnap, szombaton „A szobaur” című ka-cagató vígjátékot mutatja be a Városi Mozi, azonkívül lesz egy érdekes kalandtörté-net és még egy komédia.

— **Adakozunk az elesett hősök özve-gyei és árvái javára! Hadsegélyező Hiva-tal főpénztára, Képviselőház.**

Telefon 330.

VÁROSI MOZI A VÁROSI SZÍNHÁZBAN.

Telefon 330.

Szombaton, 1916. évi október hó 21-én délután 5 órakor félhelyárral és este fél 9 órakor rendes helyárral.
Két elsőrangú sláger!

A szobaur.

Tragikomikus történet 3 felvonásban. A főszerepben Eugen Burg. — Csupa ötlet és kacagató fordulat.
A mostoha fivér. Elsőrangú kalandordráma 3 felvonásban.

A sílófokj csendélet. Komédia.

— **Eltűntek kutatása az ellenséges fogolytáborokban.** A „Katoná-Nyomozó Jegyzék”, mely a Magyar Vörös-Kereszt Egyet budapesti Tudósító Irodája vezetőinek: Batthyány Lajos gróf és Hadik-Barkóczy Endre gróf kiadásában jelenik meg, már eddigi kutatásai során is jelentős eredményeket ért el. Sok olyan eltűnt katonára derített világosságot, akinek személyét illetően a hivatalos nyomozás holt pontra jutott. A szerkesztőségnek legújabb sikerült biztosítania a wieni Gemeinsames Zentralnachweisebureau útján, hogy a Katoná-Nyomozó Jegyzék minden száma az ellenséges fogolytáborokba is eljusson s ezzel újabb lehetőséget nyitott arra, hogy kutatásai még több esetben és még eredményesebbek legyenek. A Katoná-Nyomozó Jegyzéket B. Virágh Géza szerkeszti. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Váci-u. 38., I. em., ahol a Katoná-Nyomozó Jegyzék közlési feltételei és minden egyéb felvilágosítás megtehető.

— **A Növédelmi Iroda közleményei.** A nagybecskereki katolikus nők szociális Missziójának Növédelmi Irodája közli:

Egy intelligens 30 és 40 év közötti nő, ki perfektül beszéli a német nyelvet és a háztartás minden ágában jártassággal bír, állást keres helyben gyermekek mellé, vagy mint házzvezető.

Egy brassói menekült nő, ki adóhivatalban hosszabb ideig működött, irodai alkalmazást keres, gépirásban jártas. Közlebbi felvilágosítást a Növédelmi Iroda ad.

— **A nagy földindulás.** Kitűnő írónk Benedek Eleknek a székelyek meneküléséről írt regénye, mely a Jó Pajtásban jelenik meg, hétről-hétre megkapóbb részleteket mond el a kitűnő író saját elményei alapján, a fiatal olvasók teljes képet meríthetnek belőle az erdélyi veszedelem borzalmairól és viszontagságairól. A Jó Pajtás legújabb október 15-iki számába ezenkívül verset írt Benedek Elek, elbeszélést Cholnoky László, regényfolytatást Rákosi Viktor, mesét Avar Gyula, cikket Lakatos László. Sok szép kép, köztük Endrődi Béla rajzai, díszíti a szöveget. A rejtvények és szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát.

A Jó Pajtás-t a Franklin-Társulat adja ki; előfizetési ára negyedévre 2 kor. 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona. Egyes szám ára 20 fillér. Előfizetéseket elfogad és mutatóvényszámokat küld a „Jó Pajtás” kiadóhivatala. Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

TAJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és közkönyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 3 órától este 10-ig. Könyvtárra vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt esküdtszéki épületben. Nyitva naponként reggel 8-tól d. u. 2 óráig.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjjegylete” nagybecskereki fiókja minden hétfő 1-je és 15-ike után eső vasárnapján fogadja el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 2-5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközölhetők.

Törvényssék.

— **Szabadiábra helyezett torontáli szerb pap.** Az idén, februárban a csendőrség letartóztatta Szekulics István torontálmegyei szerbíttebebeli görög-keleti szerb lelkészt. A falu hívei ugyanis feljelentették a papjukat, hogy a sorozások alkalmával izgató beszédet intézett a néphez. Állítólag azt mondta nekik, hogy ha besorozzák őket katonának, adják meg magukat, mert nemsokára Petár lesz a király Magyarországon. A letartóztatott pap ellen hűtlenség és izgatás miatt indult meg az eljárás. A vizsgálat során azonban nemcsak hogy nem nyert bizonyítást a vád, sőt kiderült, hogy a pap teljesen magyar érzelmű s épp ezért koholták ellene bosszúból a súlyos vádat. Ugy a hadbíró, mint a szegedi törvényssék fölmentette a megvádolt lelkészt. A Kuria meghallgatva a védelmet, tegnap a fölmentő ítéletet jóváhagyta s táviratilag elrendelte Szekulics azonnali szabadlábra helyezését.

A kóborló vonatok.

— Egy darab legenda Erdélyből. —

— okt. 20.

Most, amikor Székelyország felszabadításáról érkeznek hírek, talán érdekes ez a legenda, mely a súlyosan megsebesített Erdélyben támadt. Amerre kószáltam, mindenütt kisergetett a kóborló vonatok legendája. Először egy kis vasuti állomáson hallottam, ahol már tíz órája vártam a harctér felé induló vonatra. Azóta újra, meg újra felbukkant a csodálatos história. Székelyekről beszéltek, akik felültek a menekülő vonatra, de azonnal ki is jelentették, hogy sehol se fognak leszállni. Ők csak Székelyországot ismernek, csak székely földön akarnak élni. A székely fiuk után sóhajtoztak, akik a messzi csatatereken az ellenséggel küzdenek. A székely paraszt nyakas csökönyösséggel ül a vonaton, meg van arról győződve, hogy a megpróbáltatás nem tart sokáig. Meghallják a székely fiuk a szomorú újságot, hazatérnek, rendet teremtenek. Ezt a kis időt a vasuton is lehet szenvedni. Ezt az egyszerű, tiszta gondolatot, amely a székelyek nagy hazafiságából támadt, felkapta a legenda szárnya és most már sokat emlegetik a vonatokat, amelyek egy csunya, szomorúnapon elindultak Székelyországból. Utánuk fegyverek dördültek el és az ellenség gyilkoló vágya áhitott rájuk. Az éjszaka titokzatos sötétsége vette oltalmukba őket és azóta kóborolnak minden cél nélkül. Néha napokig is pihennek valamelyik félreesett állomás üresen hagyott sinein. A nyakas székelyek ki-kínéznak a vasuti ablakon és ha valaki kérdi, hová mennek, a válaszadás mindig így hangzik:

— Székelyországba!

A feleletet senki se érti meg és mindenki újra kérdezősködik:

— Talán onnan jönnek, de hová mennek?

A székely arcában egy izom sem rándul meg és úgy felel:

— Onnan jövünk és oda megyünk.

A hontalanság nagy nyomorusága már átszűrődött a lelkükön, a szent hazafiságukon, a székely erőbe vetett hit reménységével tölti el a keblüket.

— Jönnek a mi fiaink! Székelyország megint szabad lesz és mi visszatérünk a mi házainkba. Addig a vonatunk visz bennünket. A végállomás Székelyország, addig mi ki sem szállunk!

Ezt mondják mindenkinek és a kóborló vonatok szaladnak velük már hosszú napok óta. Új huszonnégy órák jönnek, de a székely bizodalom nem csökken, a reményt nem adják föl...

A kóborló vonatokat kerestem, mert éreztem, hogy egészen elűntek a többi menekülő vonattól. Sokáig egy sem akadt elém. A harctér közvetlen közelében végre megtaláltam a kóborló vonatokat. Három is álldogált egymás mellett. Csupa teherszállító kocsi, de az ajtó széjjel volt csapva. Egy-egy család már kényelmesen berendezkedett. Ágyakat vetnek, a megmentett fehérnemű tisztaságtól csillog. Állványokat ácsoltak össze a sarokban, a megfogott vagyon nagy rendben húzódik meg a szűk helyen. A tüzhelyet az ajtónyílás mellett állították föl, a kémény csöve magasba viszi a füstöt. A székely asszony szorgalmasan dolgozik. A zöldseget tisztítja, szerény vacsoráját készíti el. A legutolsó kocsiiban nagy mosóteknő. Ezt közösen használják. Naponta többször váltakoznak az egyes családok a teknő mellett, hiszen alig van több ruhaneműjük, mint amennyit a testükön elhozhattak. Szomorúságnak nyoma sincsen. A kis székely lurkó visitása még a gond felhőt is elkergeti az arcukról.

Egy öreg székely szorgoskodik a kocsi körül. Fatuskókat hozott, élelmiszert szedett össze. Feladja az asszonyoknak, aztán nekítámaszkodik a vasuti kocsi falának és pipára gyújt.

Egészen félénken kérdezem meg, nehogy érzékenységét megsértsem.

— Mióta utaznak bányám?

Csak egy rövid szóban válaszol:

— Azóta!

A kurta felelettel nem a barátságos meleg érdeklődést akarja elkergetni magától, de tudja, hogy ezzel az egy szóval mindent megmagyarázott.

Mindketten hallgatunk, a társalgás nem akar megindulni. Alkonyodik. A nap lemenőben bezugta fejét az egyik sziklaormon és a piros vére ráfutott az ég peremére.

... A kóborló vonatok most hazatérnek ...

(p. ö.)

Ház eladó

NAGYBECSKEREKEN, ötszobás urilakással.

Ugyanott elköltözés folytán eladó néhány műtárgy, eredeti festmény, híres mesterek metszetei s képes folyóiratokból álló könyvtár is. :: ::

1267-x.13

— Közlebbit a kiadóhivatalban. —

Nagybecskerek közelében kertgazdaságra alkalmas

bérbirtokot

keresünk,

a munkások elhelyezésére alkalmas lakóházzal és istállóval. Megfelelő birtokkal rendelkezők forduljanak a cs. és kir. Garnisonsmenage intézőségéhez, Aradáci-utca 1. szám. (Kurländer-villa).

1295-10.3

Egy irni, olvasni és számolni tudó, a magyar-német nyelvben jártas, megbízható

ispán

kerestetik.

Jelentkezhetni: Steinitzer Géza főle

1297-3.1

szénirodában.

Ujság- és nyomtatvány-makulatura nagyobb mennyiségben kapható.

Cim a kiadóhivatalban.

Utcal

elárusítókat

keres a

„Torontál”

napilap kiadóhivatala.

HIRDETÉSEKET JUTANYOS ARBRT KÜZÖL A „TORONTÁL” POLITIKAI NAPILAP KIADÓHIVATALA.

Az erdélyi menekültek.

Az erdélyi menekültek közül a következőket keresik:

Soós Lukács Istvánné szül. Bartos Klárát 2 gyermekével Sárival és Irénnel (laktak Türekösön, Brassó megye) keresi édesanyja öz. Bartos Andrásné Csernátfaluból (Brassó megye), kinek lakhelye jelenleg Bánlak (Torontál megye).
Máté Vilma Krizbáról (lakik Kistárnokon) keresi nővéreit Ferenc Samunét és Dömötör Istvánnét Krizbáról.

Bálint Márton (Katalinfalva, Torontál m.) keresi szüleit a brassó megyei Csernátfaluból.

Bohn Pál brassói ev. főesperes utján (Nagybecskerek, ev. lelkesi hivatal) keresi: Bibó Györgyné csernátfalusi lakosnő Dóde Katát, aki Brassóban szoptatósdajka volt s a kinek gyermeke nála van gondozóban; továbbá testvérét Buna Samunét 8 gyermekével, Felsőelemérről.

Sinkler Istvánné Felsőelemérről, testvérét Schaffend Henriknét s a férjét, aki Sósmezőről menekült szuzter.

Sipos Lina Felsőelemérről az édesanyját Szalánczi Józsefnét, prázsmári lakosnőt.

Lőrincz Jánosné Felsőelemérről, Lőrincz Kónya Istvánnét és családját a brassó megyei Csernátfaluból.

A Nagykömlősen elhelyezett erdélyi menekültek közül a következőket keresik hozzátartozóikat:

Klein Márta Hőltövény (Brassó megye) keresi Rouszek Ferenc 34 éves földmivest, Gál Mihály Kisborosnyó (Háromszék megye) keresi Ince Julianna, Gál Róza, Gál Anna és Ince Máriát.

Jankó György Kisborosnyó (Háromszék m.) keresi feleségét Jankó Vülánka Rachel és két gyermekét: Ilonka 7 éves, Anna 4 éves.

Özv. Sára Mihályné sz. Lőrinc Anna keresi Gires Istvánné sz. Lőrinc Sárát Bácsfaluból.

Dávid Bibó Jánosné keresi férjét, Dávid Bibó Jánost és leányát, Kis Andrásné Csernátfaluból.

Pál Simon Andrásné keresi Rozsnyai Mártonnét Bertaujfaluból.

Istók Andrásné Csernátfaluból (Brassó megye) keresi öz. Kiss Andrásné, Köpe Mihálynét, Simon Samunét, Kiss Istvánnét Csernátfaluból.

Hedvig Sára (Hőltövény) keresi Hedvig János 13 éves fiát.

Christoph Mihályné keresi Henter Károlynét, Parajd (Udvarhely m.) községbeli nőt.

Klusch János (trénkatona, k. u. k. Rekomvaleszenten-Abteilung des Inf.-Reg. Nr. 8. in Kisujszállás) keresi szüleit Klusch János és Mártát a brassó megyei Botfalú községből.

Meszmann Mici Nagybecskerek, Bajza-u. 15. sz. keresi édesanyját Meszmann Józsefné szül. Eder Terézt Nagyszébenből.

Oláh Anna Katalinfalva 66. sz. Torontál megye, keresi szüleit Oláh Mihályt és feleségét szül. Bölöni Annát, Apácza községből Brassó megye.

Köpe Simon népfőlkelő tizedes (Kolozsvár, szülészeti klinika, 2-ik körterem, 61. sz. szoba) keresi feleségét Farakas Sárát és Simon, András, István, János fiait Hosszúfaluból.
Ágoston Györgyné 4 gyermekével Ürmös-ről (Nagyküküllő várm.) menekült, Bánlakon van s keresi 14 éves Szabó Róza nevű hugát, kivel együtt menekültek, de huga az uton elmaradt tőle.

Jakab Jánosné szül. Girószász Anna Ernőháza 6. sz., keresi férjét, id. Jakab Jánost és 18 éves fiát, ifj. Jakab Jánost a brassó megyei Türekös községből.

Az Ernőháza elhelyezett menekült Sztás István brassó megyei hosszúfalui lakos keresi nejét, Sztás Istvánné szül. Partin Katát. — Öz. Hamas Andrásné szül. Bencez Ilona hosszúfalui lakosnő pedig keresi vejét, Deák József Istvánt és unokáját, Bencez Jánost.

Pszoh István csendőrmester (Hadtápostá Bélgárd) keresi apósát, Ballán Márton botfalvai (Brassó megye) cukorgyári alkalmazottat.

Csuka Sára Öszentiván községben tartózkodó tatragi menekült keresi testvérét, Antal Györgynét és unokatestvérét Erdélyi Istvánnét, valamint Fehér Pálnét.

Istók Jánosné Öszentiván községben tartózkodó türekösi menekült keresi szüleit, Huszár György és neje Gyöző Máriát, valamint testvérét, Cserei Mihályné szül. Huszár Borbálát.

Buna András Csőszteleken, keresi feleségét szül. Vajda Katalint Csernátfaluból (Brassó megye).

Dóde János (Nagybecskerek, Olajgyár építési iroda) keresi feleségét szül. Benedek Kötetes Katalint Csernátfaluból (Brassó megye).

Filippi Róza (jelenleg Klárafalván) keresi 12 éves leányát Filippi Annát.

Schuster Margit (jelenleg Klárafalván) keresi férjét Schuster Pétert.

Fóris András (Prága, Barakenspital VII/10.) keresi feleségét és gyerekeit a brassó megyei Tatrangból.

Gábor Józsefné (jelenleg Ujorán) keresi öt gyermekét: Rózát, Ilonát, Annát, Györgyöt és Sárát a brassó megyei Zajzonból.

Hermann János kereskedő (jelenleg Felsőeleméren) keresi anyját Hermann Juliát, nővéreit Wilhelminét és Jobannát, valamint sógornőjét Helenát két gyermekével Hőltövényből.

Erdő Istvánné szül. Szász Irma (Écska, Torontál megye) keresi édesanyját, Szász István alsóürmői lakost Nagy-küküllő megyéből.

Szabó Pál brassó megyei apácai lakos keresi szüleit.

Kovács József (Nagyhideg szem, villanytelepörög, u. p. Gyalu) keresi nejét, Zsigmond Annát, István és József nevű fiait és Anna leányát a háromszék megyei Gelencéről.

Horváth Márton Krizbáról, Brassó megye, (jelenlegi tartózkodási helye Mokrin) keresi Lőrincz Györgynét és családját Krizbáról.

Jakab Péter Andrásné szül. Bálint Sára Ernőháza 9. sz., keresi férjét, id. Jakab Péter Andrást és 16 éves fiát, ifj. Jakab Péter Andrást a brassó megyei Csernátfaluból.

Szabó Mózes jelenleg Csernyén tartózkodó menekült, Héjjasfalváról nejt szül. Szederjesi Máriát és Krisztina nevű leányát keresi.

A Brassóban házicselédként szolgálatban volt, Mokrinba Torontál megyébe menekült Bara Erzs Jenőfalva, Both Róza Karczfalva, Kásás Anna Madaras, Lukács Erzs Karczfalva, Simon Vera Jenőfalva, Szabó Boris Dánfalva, Váncsa Anna Csikmadaras (Csik megye) keresi szüleit.

Soós Mihály brassó vármegyei apácai lakos keresi feleségét és két leányát, Mariska 18 éves, Ilonka 15 éves.

Kiss Istvánné szül. Pap Kata (Écska, 125. házszám, Torontál megye) keresi 9 éves fiát, Kiss Mártont és 7 éves leányát, Kiss Katit a brassó megyei Türekös községből.

Dávid Sára (Nagybecskerek, József főherceg-utca 23. sz.) keresi édesanyját, Bálint Mártonnét a brassó megyei Csernátfaluból.

Jakab Györgyné Hosszúfaluból (Brassó m.) keresi férjét, Jakab Györgyöt, aki Brassóban a kórházban fektült.

Mátyás Mihály nagy-küküllő vármegyei olt-hévízi lakos (jelenleg Alsóeleméren tartózkodik) keresi feleségét és Géza fiát.

Schmitz Györgyné (Bégafő, házszám 2, Torontál m.) keresi férjét Schmitz György asztalost Brassóból.

Krausz Károlyné szül. Tukos Anna keresi anyját, öz. Tukos Sándornét, testvérét Tukos Juliskát és ennek gyermekét, Füle községből, Udvarhely megye.

Máthé Sándor nagyváradi m. kir. 24. honvéd törzsszolgabéli cipész keresi a feleségét szül. Herman Magdolnát és 6 gyermekét, akik közül a hatodik az uton született, Brassóból való menekülés közben.

Hemper Artur Brassóból keresi 11 éves Artur nevű fiát.

Gáspár járásbíró (lakik: Nagybecskerek, Magyar-utca 44.) keresi Bedő Mózes Hal-mágyról.

Székely Lajos Brassóból, Segesváron fűtő-házi munkás, keresi feleségét sz. Téglás Irént.

Özv. Lipták Morné (Bégafő, Torontál m.) keresi szüleit Maierbuchler Oswaldot és nejét Brassóból.

Kónya István mészáros (Katalinfalva községben Torontál vármegye) keresi feleségét Kónya Ilonát és négy gyermekét: Anna 23 éves, Árpád 14 éves, Irén 13 éves és József 10 éves, a brassó megyei Csernátfaluból.

Csergő József erdőőr (Makó, Erzsébet-szere-tetház) keresi családját a fogaraszvármegyei Törösvárról.

Papp Mátyás őrmester (Hosszúfalui, Hajdu-m.) feleségét, 4 gyermekét, anyját a brassói Purkerez községből.

Simén András (Szombathely, kórház) Simén Andrásné 3 gyermekével Segesvárról.

Bara Ferencné (Bpest, Alsó-erdősor 36.) szüleit és kis leányát a brassó megyei Türekös-ről.

Puju György őrmester (Budapest, 2. sz. tart. kórház) feleségét és 3 gyermekét.

Brotya Ferencné Brassóból keresi anyját Bara Istvánnét.

Hunyady Ferenc József 2. gy. ezr. népfőlkelő (Prága, József-kaszárnya) édesanyját Brassóból.

András János 2. gy. e. népfőlkelő (Prága, Bruszka-kaszárnya) feleségét és 5 gyermekét Bárcaufaluból.

Horváth Márton Mokrinból keresi 17 éves Árpád fiát a brassó megyei Krizba községből.

Szigeti János tüzér (Budapest, Ludovika akadémia) feleségét Brassóból.

Niesner János keresi feleségét Brassóból.

Lengyel János építész (Budapest, Battyá-

nyi-u. 14.) feleségét, anyját, nevelt leányát, egy vendégleányt és cselédjét Brassóból.

Zerwes Frigyes törzsfoglár (Debrecen) Harth Henrik nagy-küküllő megyei százapátfalvai körjegyzőt és nála volt leányát.

Depner Péter tart. tüzérhadnagy (Arad, Erzsébet királyné-ut 20.) a Depner-családot Hőltövényből.

Brassó megyéből Bácsfaluból menekült öz. Sára Mihályné szül. Lőrincz Anna (lakik Nákófalván) keresi leányát, Geres Istvánnét szül. Lőrincz Sárát Bácsfaluból. — Brassó megyéből Csernátfaluból menekült Bibó Jánosné (lakik Nákófalván) keresi férjét Bibó Jánost és leányát, Kiss Andrásné Csernátfaluból. — Brassó megyéből Csernátfaluból menekült öz. Erdélyi Andrásné (lakik Nákófalván) keresi sógornőjét Gyerkó Mihálynét szül. Gerő-Szász Kata türekösi lakost. Ertesítést Nákófalvára Torontál megyébe kérnek.

A Ferenczhalom községben tartózkodó alábbi menekültek keresik hozzátartozóikat:

Imre Jánosné (Olt-hévíz) keresi a férjét és 2 gyermekét. Szabó Jánosné (Brassó) férjét Szabó János bányafelügyelőt. Bodi Zsuzsa (Brassó) menyét Bodi Jánost és 3 gyermekét. Tankó Jánosné (Brassó) a férjét, aki az erzsébetvárosi cs. és kir. tartalékkórházban volt elhelyezve. Rab Mártonné szül. Korodi Anna (Pürkerez) János nevű jzói irnok fiát. Sipos András (Brassó) szüleit. Tankó Ferenc brassói városi hiv. szolga feleségét és 4 gyermekét. Csáki József (Brassó) feleségét Holli Terézt. Bartalis Lajos asztalos (Brassó) édesanyját Gyarmati Terézt. Pör János (Brassó) feleségét és 2 gyermekét. Imre Béla (Brassó) atyját Imre Józsefet és 2 testvérét, csiktopolcai lakosokat. Tartler Lujza és Mantsch Gizella (Brassó) keresik anyjukat. Kovács György (Csernátfalú) Pataki Ferencet és nejét Kovács Sárát. Daniel János (Barcarozsnyó) nejét és leányát. Kraft János (Barcarozsnyó) nejét szül. Elsen Annát és 4 gyermekét. Dávid Mihályné (Hosszúfalú) Giresch Anna nevű unokáját. Muerth Mártha (Szászhermány) édesanyját Gunesch Rozinát és nővérét Zachariás Annát. Marzell Róza (Keresztényfalva) anyját Muerth Zsófia szászhermányi lakost. Stamm Keresztély (Feketehalom) édesanyját Stamm Rózát. Bodján Regina (Barcarozsnyó) férjét Bodján Frigyes. Köpe Csiri Györgyné (Hosszúfalú) Gábor Józsefné zajzoni lakos családját.

A következő Felsőeleméren elhelyezett erdélyi menekültek keresik hozzátartozóikat:

Bottesz Jánost és nejét Szárát keresi Schneider Katalin. — Preits Katalint keresi fia János. — Kotschken János keresi nejét Katalint és 5 gyermekét. — Lőx András (Földvár) keresi nejét Katalint és 5 gyermekét. — Joanesch János (Földvár) keresi nejét Katalint és 6 gyermekét. — Brenndörfer György és Keresztély (Prázsmár) keresik anyjukat Annát. — Báditou János keresi szüleit Györgyöt és Máriát anyját. — Orgidan Vasul keresi György és Elena anyját. — Szinbucher Miklós keresi apját Miklóst és anyját Annát. — Buholczián György keresi szüleit Jánost és Máriát. — Sándru János, keresi anyját Máriát. — Purkera János keresi anyját Máriát. — Brenndörfer Keresztély keresi testvérét Mártát. — Róth Márton keresi anyját Annát. — Römer György keresi apját Jánost és anyját Mártát. — Dück Victor keresi nejét Herminát és Matild leányát. — Imre Ferenc (Apáca) keresi szüleit Pált és Máriát. — Tichy Henrik szövőmester (Brassó) keresi nejét Elizát 8 gyermekeivel. — Sipos Lina keresi anyját Szalánczi Józsefnét.

Máté Sándor cipész, a 24-ik honvéd gyalogezred törzsszolgatartójánál Nagyvárad, Uj tüzérekaszárnya, keresi feleségét Máté Sándornét szül. Hermann Magdolnát és 6 gyermekét, Sándor, Ferenc, Mariaka, Ottó, Dezső és 10 napos csecsemőt. Brassóból, Vasut-utca 22. szám.

Tobbi Mina 4 gyermekével Kóhalomról tudatja hozzátartozóival, hogy jelenleg Nagybecskereken van (Szerbtemplom-u. 27. Spirá kereskedőnél).

A brassói városi adóhivatalnál alkalmazva volt Máté Gyuláné (Német-u. 180/4.) kéri irodai foglalkozást.

Menekült áll. tanító privát órákat kíván adni polgári és elemi iskolai tanulóknak. Megkeresések kéretnek Bakits-u. 16.

Kassai Rózsika erdélyi menekült női ruhavarrónő (Brankovics-u. 2817/4.) munkát vállal.

Fet János 5. gy. e. cs. és kir. főhadnagy (Ungvár, I. sz. tart. kórház gazd. hivatala) keres két éves fia és 6 hónapos leánykaja mellé egy jobb családból való 16—20 éves szász leányt.